

Unge funksjonshemmedes innspill til Transport- og kommunikasjonskomiteen

Universell utforming

Det å bygge og utbedre kollektivtilbudet i Norge er en del av samfunnsutviklingen der bærekraft og klima- og miljø står i fokus. Målet er at folk skal kunne ta klima- og miljøvennlige valg. For funksjonshemmede og kronisk syke er transport et viktig hjelpemiddel til et enklere og mer selvstendig liv. Det er viktig at den offentlige transporten er universelt utformet slik at man ikke opplever det som en barriere å komme seg fra en plass til en annen. Universell utforming av kollektivtransporten vil blant annet bidra til at Norge oppfyller FNs bærekraftsmål nummer 9 - Industri, innovasjon og infrastruktur, 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn og 13 - Stoppe klimaendringene. I mål 11.2 står det:

"Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris og bedre sikkerheten på veiene, *særlig ved å legge til rette for kollektivtransport og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne og eldre*".

15. juni 2021 vedtok Stortinget å be regjeringen gjøre nødvendige endringer for å sikre at universell utforming av samferdselssektoren innarbeides som et overordnet mål i all transportplanlegging for å oppnå at Norge blir universelt utformet innen 2035.

Samtidig mangler det en reell satsning på å universelt utforme kollektivtransporten. Det ser vi eksempelvis på jernbaneområdet. Der går det først og fremst ekstremt sakte med oppgradering og universell utforming av jernbanestasjoner. Videre gjøres det innkjøp av nye fjerntog som ikke fyller kravene til universell utforming. Utad sies det at vi ønsker å bygge et samfunn der enkeltmennesket skal kunne ta bærekraftige valg og leve mer klimavennlig. Det gjelder tydeligvis ikke for funksjonshemmede.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: *Prioritere oppgradering av flere togstasjoner til universell utforming- og tilgjengelighetsstandard i sin innstilling. Videre ber vi komiteen om å be regjeringen gjennom forskrift sette 2035 som endelig frist for universell utforming av kollektivtransporten.*

Kap. 1330, post 60: Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov

Selv med universell utforming av kollektivtransporten vil det være en mindre gruppe funksjonshemmede og kronisk syke som ikke vil kunne reise kollektivt. For å sikre likestilling for denne gruppen og at de kan leve aktive og sosiale liv må de tilbys gode alternative løsninger, og en nasjonal TT-ordning er et svært godt alternativ. Utrulling av en nasjonal TT-ordning til hele landet skulle fullføres i 2020, men fylker som Oslo, Akershus og Rogaland står fortsatt utenfor ordningen. Dette er folkerike fylker og det er nødvendig at ordningen utvides til å omfatte alle landets fylker.

Vi støtter FFOs anbefaling om at fylkene i ordningen får tildelt midler tilsvarende historisk forbruk, med et påslag på eksempelvis 20%. På denne måten får man et tydelig bilde av det økonomiske behovet, og legger et godt grunnlag for å inkludere alle landets fylker i løpet av 2024. Vi støtter FFOs anslag om at det er behov for ytterligere 100 millioner kroner for å sikre fullfinansiering av nasjonal TT-ordning.

Videre mener vi det er behov for å inkludere grupper i den utvidede TT-ordningen. Til nå har den vært særlig innrettet mot to grupper – sterkt synshemmede og rullestolbrukere. Unge funksjonshemmede

mener at når ordningen har blitt nasjonal, og alle fylkene er med, må den inkludere flere grupper som ikke kan reise kollektivt eller kjøre egen bil. Det innebærer at det særskilte behovet må vektlegges mer enn hvilken funksjonsnedsettelse eller diagnose man har, og at det må gjøres individuelle vurderinger.

For å sikre opprettholdelsen av den nasjonale TT-ordningen fremover mener vi den må rettighetsfestes og forvaltes av NAV – tilsvarende ordningen med arbeids- og utdanningsreiser.

Unge funksjonshemmede ber komiteen: Sikre fullfinansiering av nasjonal TT-ordning i budsjettet for 2024. Videre ber vi komiteen gjennom et anmodningsvedtak be regjeringen utrede en løsning for rettighetsfesting i forskrift og forvaltning gjennom NAV.